

Kun hagyományok napja Karcagon

Hölgyeim és uraim, kedves vendégeink, Karcag város polgárai!

Tisztelettel köszöntöm Önöket a Kun hagyományok Napján, amelynek ebben az évben különös jelentőséget ad az, hogy most van a 260. évfordulója az úgynevezett „redemptio”-nak, azaz az önmegváltásnak.

1745-ben Mária Terézia visszaadta a kunoknak – és a jászoknak is – a régi kiváltságait. A mai Kazahsztán területéről a Kárpát-medencében letelepedett kunok – azaz kazahul „kipcsákok” – visszavásárolták a volt területeiket, pusztáikat, mentességet kaptak a vám- és révhelyeken. Csak saját bíráik, illetve a nádor ítélezhetett felettük.

Mindezek fejében védeni kellett az országot, ezer lovas- katonát kellett kiállítaniuk, együtt kellett katonáskodni a magyar nemesekkel, valamint a nádor évi fizetését is állniuk kellett.

A megváltási összeget szétosztották az egyes kerületek, majd az egyes települések között. A kunok lehetőségeikhez képest vállaltak részt a megváltási összegből, ennek megfelelően kaptak földterületet. Ez az önmegváltási folyamat 6 év alatt ment végbe, ekkor fejeződött be a „redemptio”. A földet kapott gazdákat nevezték „redemtus”-oknak, nevüket és a kapott – megváltott – földterületeket a földkönyvben, azaz a „Liber Fundi”-ban rögzítették.

Akik nem voltak képesek földet váltani, csak a megváltkozás egyéb költségeihez járultak hozzá, azokat „irredemtusoknak” nevezték, ők csak korlátozott jogokban részesültek.

A redemptio a jász és kun öntudat legfontosabb eleme volt egészen a XIX. század végéig, erőt adott a kunok-kipcsákok közösségi összetartozásához, a gazdasági életük belső szerveztségéhez.

Karcag városa nagyszerű és felbecsülhetetlen értékekkel rendelkezik a redemptio idejéről. A város múzeumában őrzik a Mária Terézia által 1745-ben adományozott redemptiós oklevelet, a redemptiós összegek hátralékának jegyzékét, a Liber Fundit, azaz a földkönyvet az 1764-es karcagi földosztásról valamint egy kisújszállási és egy kunmadarasi levelet a kölcsön összegének megfizetéséről. Ugyancsak itt lehet megtekinteni Karcag város korabeli pecsétjét is.

Karcag városa – és itt a város vezetésén kívül valamennyi karcagi polgárt is beleérték – példamutató módon ápolja a környék kazah-kipcsák hagyományait. Élő és eredményes a kapcsolatuk Kazah Nagykövetséggel, rendezvények sokaságát rendezik a városban. Kiemelkedő volt a 2003. márciusában a Művelődési Házban megrendezett Nauriz ünnepség – ez a nomád kipcsákok tavaszköszöntő ünnepe -, melyen felléptek kazah művészek, művészeti tárlat mutatta be Kazahsztánt, az utcán felállított jurtákban a kazah ételeket, nemzeti viseleteket lehetett megismerni.

A Magyarországra látogató kazah művészek rendszeresen fellépnek Karcagon, a karcagi küldöttség részt vesz minden jelentősebb kazah rendezvényen a fővárosban.

Nagyszerű és egyre fejlődő kapcsolatot tart a város a kazahsztáni Merké városával, megismerik egymás életét, kultúráját, egyre több közös rokon vonást fedeznek fel egymásban.

A kun-kipcsák kapcsolatok fejlődésében jelentős lépés volt, hogy 1998. február 24-én megnyílt Karcagon, a Polgármesteri Hivatalban a Kazah Köztársaság Konzulátusa, személyemben Tiszteletbeli Konzul vezetésével.

A Nagykunsági Kulturális Napok keretein belül nagyon sok érdekes és színvonalas rendezvényre kerül sor, melyek egy része szervesen kapcsolódik a kun-kipcsák hagyományokhoz.

Kérem Önöket, hogy ennek jegyében minél nagyobb számban vegyenek részt a rendezvényeken, így az ősi kipcsák ünnepségek elmaradhatatlan lovas programján, a kun harcosok lovasbemutatóján, az íjászbemutatón és íjászatán. Nézzék meg a felállított kazah jurtában a kipcsákok harci, lovas és egyéb nomád népi eszközeinek bemutatóját.

Mindezek mellett vegyenek részt minél több városi rendezvényen, és legyenek büszkék arra, hogy ebben a városban élet van, itt egészségesen tudják ötvözni a régi hagyományokat a mai kor szellemével.

Kívánok mindenkinek további jó szórakozást a mai és holnapi napra.

Horváth László tiszteletbeli kazak konzul beszéde 2005. augusztus 19-én Karcagon, a kun hagyományok napján

Bemutatkozik Kunszentmiklós

Az egyik "kis-Duna", a Bak-ér partján, vizenyős rétektől övezett magaslatokon, a bronzkor óta volt település, a történelem viharaitól pusztítva, majd újjászülve: Gerendaegyháza, Tatárszállás, Tatárszentmiklós mind a jelenlegi város területén volt térben és időben. A kunok, Kötöny király szilaj népe IV, Béla idején, a XIII. században telepítődtek a tatárdúlás perzselte vidékre. A vidéket a török is kikezdte, csak néhány település tartotta magát az oszmán igájában, köztük a Felső-Kiskunság jelenlegi fővárosa, Kunszentmiklós. A felszabadító felséges császár újabb csapást mért őseinkre: 1702-ben jobbágysorba taszította és a német lovagrend számára elzalogosította a kiskunokat. A szabadság alig váratott egy emberöltőt. A kiskunok, így a szentmiklósiak is 1745-ben pénzben válthatták meg szabadságukat. Ez volt a redempció.

A kálvinista ősök alapították 1679-ben a "Scholát", a mai Baksay Sándor Református Gimnázium őseit. E nagy múltú, messze földön híres intézmény falai közül került ki több mint három évszázada Kunszentmiklós, a Felső-Kiskunság és a Duna-mellék értelmiségének jelentős része. Múzeumi könyvtára már a múlt században is jelentős bibliotéka volt. A gimnázium mellett van a református parókia, melyben van Herman Ottó szerint a legmagyarabb pap, Baksay Sándor püspök, szépíró, néprajzkutató és műfordító emlékszobája.

A főtéren foglal helyet a XVIII. század végén épített késő barokk stílusú református templom. Tornyát a múlt században az ifjú Hild József építette át.

Falán egykori árvizek szintjét jelzőtábla van. 1826-ban épült klasszicista stílusban a műemlék jellegű városháza. Falán fekete márványtábla őrzi Petőfi Sándor 1845. évi látogatásának emléket. A városháza előtt áll az I. világháborús emlékmű, illetve Petőfi mellszobra. A város büszke Petőfi hagyományaira. Itt írta híres versét, a "Megy a juhász a számaron"-t. Testvére, Petrovics István itt volt árendás, akiről azt tudjuk, hogy a redempció 100 éves évfordulóján lovasversenyt nyert. Petőfi sírig hű barátja, Bankós Károly szintén Szentmiklós szülőtte volt.

A főtérről nyugatra egy nyílegyenes utca visz a római katolikus templomhoz, mely Szent Miklós nevet viseli. A templom elődjét 1787-ben építették. A jelenlegi kereszthajós, külsejében neoromán, belsőjében neogótikus templom 1906-ban készült el. A templom belsejét a közelmúltban újjátették fel. A freskókat Somos Miklós Munkácsy-díjas festőművész készítette.

A központtól déli irányba haladva találjuk a Virágh-kúriát. Lakója volt Virágh Gedeon honvédőrnagy, aki az 1848/49-es szabadságharc idején huszárait hazahozta Csehországból. A kúria épületében van a Kiskunsági Nemzeti Park helytörténeti múzeuma. A gyűjtemény anyaga gazdag történelmi, néprajzi, irodalomtörténeti és természetrajzi szempontból.

Tovább haladva a kecskeméti úton egy balra nyíló utcában van városunk szülőtte, Diószegi Balázs Munkácsy-díjas festőművész szülői háza. A helyreállított házban a művész jellegzetes stílusában készült, a kiskunsági tájat, embereket ábrázoló képei vannak kiállítva.

Kunszentmiklós határai is bőségesek látnivalóban. A Kiskunsági Nemzeti Park II. sz. területe. a kiskunsági szikes pusztá hazánk második legnagyobb kiterjedésű pusztája. Különleges élővilágából kiemelt jelentőséggel bír a pusztai gyalogcincér és az európai viszonylatban is legnagyobb szabadon élő tűzokálfarmány.

A kiskunsági tanyavilág építészetét reprezentálja a város határában lévő selyem tanya. A múlt század közepén épült kisparaszti állattartó tanya védett és múzeumként, valamint kutatószállásként üzemel.

Az egykori pest-péterváradai postaút állomása volt a mai szabadszállási út mellett lévő Nyakvágó csárda. Nevét az 1801-ben történt bűnesetről (a csaplárosné nyakát szerelemféltésből elvágták) kapta. Az épületben kisebb néprajzi gyűjtemény található. A közelben lévő bösztörpusztai génbankkal (rég Magyar háziállatfajták gyűjteménye) és csárdával együtt az idegenforgalmat szolgálja. Itt rendezik meg immár hagyományosan a népszerű Pünkösdi Napokat.

Szabó Sándor a Baksay Sándor Református Gimnázium igazgatója

A Szentmiklósi napok főbb programja.

2005. szeptember 9. (péntek)

- 12.00** **TESTVÉRVÁROSI DELEGÁCIÓK FOGADÁSA**
Helyszín: Miklóssy János Sportközpont
- 17.00** **ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓ**
Beszédet mond: Bódi Szabolcs polgármester, Helyszín: Református templom
- 17.30** **FÜLŐPSZÁLLÁSI SZKANDER KLUB
BEMUTATÓJA EURÓPA- ÉS VILÁGBAJNOKOKKAL**
Helyszín: ÁMK mögötti Sportpálya
- 18.30** **„20 ÉVES AZ ÁMK” KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJA**
Helyszín: ÁMK
- 19.00** **II. SZENTMIKLÓSI NYUGDÍJAS BÁL**
Helyszín: ÁMK
- 21.30** **MÁGLYAGYÚJTÁS**
ÁMK mögött

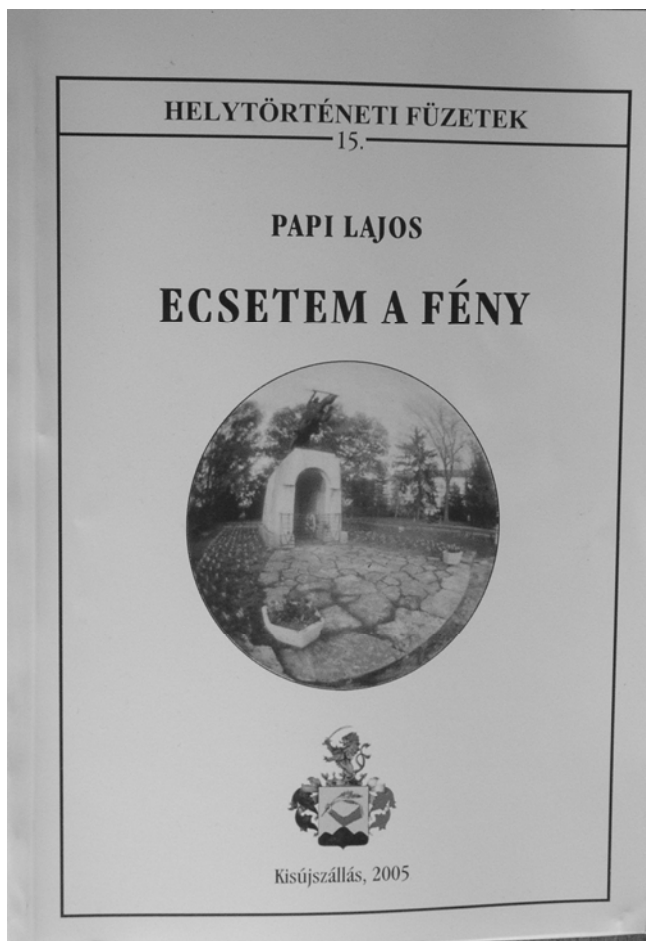
2005. szeptember 10. (szombat)

- 08.00** **ZENÉS ÉBRESZTŐ**
A Kunszentmiklósi Zeneiskola Fúvós Zenekarának részvételével
Helyszín: Szabadtéri Színpad és városszerte
- 08.00** **MOTOROS FELVONULÁS**
Veterán motorosok közreműködésével
- 08.30-13.00** **III. KUNSZENTMIKLÓSI BIRKAFŐZŐ VERSENY**
Helyszín: Kálvin tér
- 09.00** **SZENTMIKLÓS BIG BAND ZENÉL**
Helyszín: Kálvin tér „Kisszínpad”
- 09.00** **MEGHÍVÁSOS ÍJÁSZVERSENY**
Helyszín: Uszoda területén
- 10.00** **GYERMEK PROGRAM**
Helyszín: Szabadtéri Színpad
- 10.00** **ÖREGDIÁK TALÁLKOZÓ**
Helyszín: Baksay Sándor Református Gimnázium
- 11.00-12.00** **VESZTERGÁN MIKLÓS MŰSORA**
Tárogatón játszik, valamint a tárogatóról tart előadást
Helyszín: Kálvin tér „Kisszínpad”
- 11.00-18.00** **KÉZMŰVES PROGRAMOK GYEREKEKNEK**
Arcfestés, henna, gyöngyfüzés, szalmafonás
Helyszín: ÁMK mögött
- 10.00** **ÖREGMOTOROSOK TALÁLKOZÓJA**
Helyszín: Kenyérbolt mögötti sportpálya
- 15.00** **BIRKAFŐZŐ VERSENY DÍJÁTADÁS**
Helyszín: Szabadtéri Színpad
- 16.00-17.00** **MATTHIAS REX – HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET**
Középkori csatajeleneteket mutat be
Helyszín: Uszoda területén
- 18.00** **HÚZZAD CSAK KIVILÁGOS VIRRADATIG**
Operett összeállítás előadása Farkas Rozika, Simon Ferenc,
Kállai Gábor közreműködésével
Helyszín: Szabadtéri Színpad
- 20.00** **DÍSZPOLGÁRI CÍM ÁTADÁSA
POLGÁRMESTER ÚR ÜNNEPI KÖSZÖNTŐJE**
Helyszín: Szabadtéri Színpad

2005. szeptember 11. (vasárnap)

- 09.00** **ISTENTISZTELET A REFORMÁTUS TEMPLOMBAN**
- 09.30** **SZENTMISE A KATOLIKUS TEMPLOMBAN**
- 09.00** **XI. SZENTMIKLÓSI KUPA**
Nemzetközi Kosárlabda Torna
Helyszín: Miklóssy János Sportközpont
- 11.00** **ÁMK NÉVADÓ ÜNNEPSÉG**
Helyszín: ÁMK aula
- 21.00** **XI. SZENTMIKLÓSI NAPOK ZÁRÁSA**
Zárszót mond: Bódi Szabolcs polgármester

Kunszentmiklós—Strand, Városháza

A kistújszállási Helytörténeti Füzetek 15. kiadványaként a napokban jelent meg Papi Lajos: *Ecsetem a fény* című könyve, mely a most 60 éves művész válogatott alkotásait adja közre.

A könyv szereplője, az alkotó, a kistújszállási szobrász, Papi Lajos fia, aki 1962 óta készíti romantikus-realista alkotásait gépével. Ez idő alatt fotóriporterként már rengeteg képet készített, melyből most 100-at mutat be az olvasónak. Eddig több mint 50 kiállítása volt már, szerepelt munkáival Spanyolországban, Japánban, Erdélyben és Ausztriában.

A könyvben barátai, pályatársai is vallanak—képekkel és szavakkal—Papi Lajosról a barátról, a művészről.

Mint a kötet szerkesztője, dr. Ducza Lajos írja, Papi Lajos nem zajos ember, nagy hírverés nincs körülötte, bár vannak díjazott alkotásai is. Megszállottan dolgozik azért, hogy a tűnő fény segítségével megrajzolja és megörökítse korunkat és annak szereplőit a jövőnek. Emellett szorgalmas gyűjtő, régi fényképeket, fotótechnikai eszközöket, szakirodalmi folyóiratokat, érmét és bélyeget gyűjt.

Közéleti ember is, igazi városvédő, városáért lelkesedő polgár. A város, barátai, támogatói e kötet megjelenetésével honorálják tevékenységét, városért végzett munkáját. Mint a pályatárs, Nagy Zsolt szolnoki fotóriporter vallja róla, Papi Lajosnak nagyon jó szeme van, meglátja a női test szépségét, felfedezi a táj harmóniáját, az épületekben a közelmúlt értékeit s lelkesen fotózza a technika vívmányait is. *DE*

Kun Hírmondó * a Kunszövetség hírlevele * Kiadja a Kunszövetség ügyvivői testülete* Felelős szerkesztő: Daróczi Erzsébet
Szerkesztőbizottság: dr. Fazekas Sándor, dr. Baski Imre, dr. Magyar Gábor, Kovács Sándor, Fejes György, Horváth György,
Kun Csaba, dr. Mándoki István, Szilágyi Lajos †Sudár István
Szerkesztőség címe: 5300 Karcag, Városháza, Kossuth tér 1., tel.: (30) 903-7732
web: www.kunszovetseg.hu, e-mail: kunszovetseg@axelero.hu